

Retouradres: Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag

Aan de voorzitter van de Commissie Leefomgeving en de
Commissie Bestuur

Datum

20 december 2017

Onderwerp

"Geluid in de horeca"

T. de Bruijn

Wethouder van Financiën, Verkeer, Vervoer en
Milieu

drs. K.P. Klein

Wethouder van Stedelijke Economie, Zorg en
Havens

Ons kenmerk

DSB/2017.589

RIS298766

Contactpersoon

Adrienne Kuijer en Wilma van der
Putten

Dienst

DSB en DSO

Afdeling

BAS en Economie

Telefoonnummer

14070

E-mailadres

adrienne.kuijer@denhaag.nl

Aantal bijlagen

2

Geachte Voorzitters,

De commissies Leefomgeving en Bestuur hebben dit jaar op verschillende momenten
gesproken over de geluidsnormen in de horeca. Hierbij informeren wij u over de
volgende onderwerpen:

1. In de Horecavisie 2016 is aangegeven dat onderzocht zal worden of individuele
geluidsontheffingen mogelijk zijn. Daarbij kunnen horecaondernemers een aantal
keer per jaar zelf om een geluidsontheffing vragen. In deze brief wordt een
voorstel voor de invulling van de individuele en collectieve geluidsontheffingen
gedaan.
2. In de vergadering van de commissie Bestuur van 14 januari 2016 is de
toezegging gedaan om te kijken naar een regeling voor geluidsisolatie van
horecazaken en woningen ten behoeve van livemuziek. U wordt geïnformeerd
over de uitkomsten van deze verkenning.
3. Ook is er een onderzoek toegezegd naar de mogelijkheden voor 'zelfcontrole' aan
de hand van een monitoringsysteem, vergelijkbaar met het Stadhuisplein in
Rotterdam. Het onderzoek zal zich richten op een door de Koninklijke Horeca
Nederland (KHN), afdeling Den Haag voorgestelde pilot op de Grote Markt. U
wordt geïnformeerd over de voortgang van dit onderzoek.

1. Collectieve en individuele geluidsontheffingen

Muziek, en met name live muziek, geeft sfeer en kleur aan het uitgaansleven in de stad.
In 2016 is de collectieve geluidsontheffing ingevoerd, waarmee horecaondernemers vier
keer per jaar op vastgestelde data meer geluid mogen maken. In het Uitwerkingsplan
Horecavisie 2016 wordt ook voorgesteld om de mogelijkheden te onderzoeken of en hoe
voor de horecaondernemers een aantal keer per jaar een individuele geluidsontheffing
mogelijk te maken. Inmiddels is vanuit de horecaondernemers en vanuit diverse
politieke partijen de aandacht voor geluid in de horeca toegenomen. Er is een duidelijk
verzoek gekomen tijdens de besprekingen in de commissies om als gemeente gebruik te
maken van de mogelijkheden tot verruiming van de geluidsnormen die het
Activiteitenbesluit biedt.

Het Activiteitenbesluit biedt gemeenten de mogelijkheid om af te wijken van de geluidsnormen bij festiviteiten zowel voor collectieve activiteiten als individuele binnen een inrichting. In 2016 is de APV gewijzigd en zijn sindsdien zijn door het college vier data vastgesteld voor collectieve festiviteiten.

Dit betekent dat houders van een inrichting vier keer per jaar op vastgestelde data meer geluid mogen maken. In de toeristische gebieden (Binnenstad, Scheveningen Bad en Haven) en in de uitgaanskernen van 12.00 tot 01.00 uur en in de rest van de stad van 12.00 tot 23.00 uur (inclusief de strandpaviljoens). Er gelden geen geluidsnormen, de gestelde eindtijd van 01.00 uur of 23.00 uur is de norm. Na deze eindtijd geldt de reguliere geluidsnorm voor dat tijdstip.

Nieuw voorstel voor collectieve en individuele festiviteiten

Om tot een evenwichtig voorstel te komen is er voor gekozen om ook het besluit over de vier collectieve festiviteiten in heroverweging te nemen en bij de vormgeving van de regeling voor de individuele festiviteiten te betrekken. Voor de totstandkoming van onderstaand voorstel zijn de volgende zaken meegewogen: de invoering van de collectieve festiviteiten sinds 2016; gesprekken met de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH); het onderzoek van Peutz en het beleid bij de andere G4 steden. Daarbij is getracht om zo veel als mogelijk met alle belangen, van zowel de ondernemers als van de bewoners rekening te houden. De gezondheid en het woongenot van alle inwoners van Den Haag zal altijd in ogenschouw moeten worden genomen.

De belangen van bewoners en horecaondernemers zijn bij dit onderwerp uiteraard verschillend. Om hiervan een beter beeld te krijgen is het concept voorstel voorgelegd aan 19 bewonersorganisaties, ondernemers (-organisaties) en overige organisaties. Namens 16 organisaties / ondernemers is een reactie ontvangen. In de bijlage is het consultatieverslag opgenomen waarin uitgebreid wordt ingegaan op de gegeven reacties. Uit de consultatie is gebleken dat de bewoners de eindtijd willen vervroegen, terwijl de ondernemers de eindtijd juist later willen. Tevens willen de bewoners minder tot geen individuele festiviteiten terwijl de ondernemers juist meer individuele festiviteiten willen. Met het volgende voorstel is een afweging gezocht tussen de verschillende belangen en daarom heeft de consultatie niet tot aanpassingen van het voorstel geleid. Om inzicht te krijgen in de uitwerking van deze regelingen worden deze na twee jaar geëvalueerd.

De belangrijkste elementen uit dit voorstel worden hier toegelicht. Er is een keuze gemaakt voor het verhogen van het aantal collectieve en het invoeren van individuele festiviteiten. Hiermee bestaat voor een belangrijk deel vooraf duidelijkheid over de data waarop er een ontheffing geldt van de geluidsnormen zodat deze data ruim van tevoren kunnen worden gecommuniceerd. De keuze voor vier individuele festiviteiten is gebaseerd op een balans tussen individuele vrijheid voor ondernemers en het voorkomen van te veel cumulatie van opeenvolgende festiviteiten voor omwonenden. Er is gekozen om geen geluidsnorm op te nemen, de eindtijd is de norm. Dit houdt in dat na deze tijd de reguliere geluidsnormen gelden. Daarom is wel de groep inrichtingen die hiervan gebruik mogen maken van zowel de collectieve als de individuele festiviteiten beperkt tot alleen de horeca. Daarbij geldt de aanvullende eis dat de festiviteiten binnen plaats moeten vinden en dat alle ramen en deuren gesloten moeten blijven. Voor de seizoensgebonden horecastrandpaviljoens is er voor een afwijkende regeling gekozen van twee in plaats van vier individuele festiviteiten. Dit past bij het afwijkende karakter van seizoensgebonden horecastrandpaviljoens, bijvoorbeeld door de kortere aanwezigheid (maart t/m oktober) en hoge concentratie (veel strandpaviljoens vlak bij elkaar). Voor de individuele festiviteiten zal per keer een kennisgeving (melding) bij de gemeente moeten worden gedaan. De horecaondernemer mag maar eens per veertien dagen een individuele festiviteit houden. In de communicatie naar de ondernemers zal

deze worden gevraagd om omwonenden op de hoogte te brengen van de voorgenomen festiviteit. Een raadsvoorstel tot wijziging van de APV wordt opgesteld om deze regelingen een juridische grondslag te geven. Na twee jaar worden deze regelingen geëvalueerd.

VOORSTEL COLLECTIEVE EN INDIVIDUELE FESTIVITEITEN

Vier individuele en acht collectieve festiviteiten per jaar

De data voor de acht collectieve festiviteiten worden jaarlijks door het college vastgesteld.

Aanvangstijd: 12.00 uur

De geluidsontheffing geldt uiterlijk tot de volgende eindtijden (tenzij de reguliere sluitingstijd zoals bepaald in artikel 2:29 van de APV eerder is, dan is de sluitingstijd leidend):

Toeristische gebieden *Binnenstad en Scheveningen Bad en Haven (incl. de uitgaanskernen);*:

donderdag/vrijdag/zaterdag tot 02.00 uur;

zondag/maandag/dinsdag/woensdag tot 24.00 uur;

Ingeval de volgende dag een feestdag is tot 02.00 uur;

Rest van de stad (excl. de horecastrandpaviljoens): tot 24.00 uur.

Wie mogen hiervan gebruik maken:

Alleen professionele horecazaken (dus alleen voor inrichtingen hoofdcategorie horeca, categorie 18 van bijlage 1, onderdeel C van het Besluit omgevingsrecht).

Gehanteerde geluidsnorm tijdens de festiviteiten:

Er wordt geen geluidsnorm toegepast. De eindtijd is de norm. Na de eindtijd geldt de reguliere geluidsnorm.

Aanvullende eis:

De festiviteit mag alleen inpandig (niet op terras) plaatsvinden en ramen en deuren (behoudens doorlaten van personen) blijven gesloten.

Kennisgeving individuele festiviteiten:

De individuele festiviteiten mogen alleen plaatsvinden als deze vooraf worden gemeld. De horecaondernemer mag maar eens per veertien dagen een individuele festiviteit houden.

Evaluatie na twee jaar

Afwijkende regels voor seizoensgebonden horeca op het STRAND:

Aangepast aantal naar rato van aanwezigheid (seizoensgebonden horecastrandpaviljoens staan acht maanden per jaar) en o.a. vanwege de aanwezigheid van veel strandpaviljoens vlak bij elkaar:

Twee individuele en acht collectieve festiviteiten per jaar (collectieve data gelijk aan rest van de stad)

(Afhankelijk van de gekozen data kan dan door de seizoensaanwezigheid niet van alle collectieve data gebruik worden gemaakt. De jaarrond horecastrandpaviljoens hebben vier individuele festiviteiten per jaar.)

De ontheffing geldt uiterlijk tot de volgende eindtijden (tenzij de reguliere sluitingstijd zoals bepaald in artikel 2:29 van de APV eerder is, dan is de sluitingstijd leidend):

Scheveningen strand – alle horecapaviljoens van Zwarte pad tot Noordelijk havenhoofd:

donderdag/vrijdag/zaterdag tot 02.00 uur;

zondag/maandag/dinsdag/woensdag tot 24.00 uur;

Ingeval de volgende dag een feestdag is tot 02.00 uur;

Horecastrandpaviljoens in de overige kustgebieden: tot 24.00 uur.

Overige regels zoals voorstel, zie hierboven.

2. Verkenning subsidiemogelijkheden isolatie

In de werkbespreking over horeca en geluid is door de raad gevraagd om te onderzoeken of er een subsidieregeling mogelijk is voor de isolatie van horecazaken en voor de isolatie van woningen in de buurt van horecazaken. Voor beide onderwerpen is een verkenning gedaan, waarmee een eerste indicatie wordt gegeven over de te nemen maatregelen bij isolatie en een inschatting van de kosten. Voor beide zaken geldt dat, indien een subsidieregeling gewenst is en de financiële middelen daarvoor beschikbaar komen, een nader gespecificeerd onderzoek nodig is. Bij dat onderzoek zou dan ook bijvoorbeeld een scan gericht op energiebesparing en duurzaamheid betrokken kunnen worden. Gesteld kan worden dat geluidsoverlast moet worden aangepakt bij de bron, dus in dit geval bij de horecazaken en niet bij de woningen.

Isolatie van horecazaken

Het Geluidburo heeft de opdracht gekregen om een verkennend onderzoek te doen naar isolatie van horecazaken in de uitgaanskernen. Het Geluidburo heeft hiermee ervaring opgedaan in o.a. Schiedam. In het onderzoek wordt ingegaan op het Activiteitenbesluit en de gevolgen daarvoor voor de geluidsnormen in de horeca. Ook wordt informatie gegeven over de bouwkundige situatie van horecazaken waarnaast of waarboven direct woningen zijn gevestigd. Het maakt veel verschil of een horecazaak in- en aanpandig gelegen woningen heeft, of dat er een fysieke afstand is tussen bedrijf en woning.

Het Geluidburo geeft in haar verkennend onderzoek een aantal opties voor de verschillende voorzieningenpakketten die mogelijk zijn om een horecazaak te isoleren. Dit is mede afhankelijk van de afstand tot de woningen, maar uiteraard ook van de situatie van de horecazaak zelf. Een oud of monumentaal pand is minder goed te isoleren dan een modern pand. Wanneer een horecabedrijf voldoet aan de geluidsnormen voor muziekgeluiden (eventueel na aanbrengen van geluidswerende voorzieningen) wil dit niet zeggen dat er geen geluidsoverlast voor omwonenden kan optreden.

Indicatie kosten mogelijke subsidieregeling

Op basis van een aantal uitgangspunten en aannames geeft Het Geluidburo een eerste indicatie van de mogelijke kosten. Daarbij wordt uitgegaan van ongeveer vijftig horecabedrijven die in aanmerking zouden kunnen komen voor een eventuele regeling (grotendeels binnen de uitgaanskernen en een aantal in andere gebieden). Deze zullen niet allemaal willen meedoen, dus wordt in de inschatting uitgegaan van deelname door veertig horecazaken. Voor deze bedrijven zal een akoestisch onderzoek verricht moeten worden of moeten worden geactualiseerd. Daarbij wordt de huidige situatie door middel van geluidsmetingen en berekeningen vastgesteld en wordt een bouwkundig advies gegeven voor de mogelijk te treffen geluidsisolerende voorzieningen.

Verwacht mag worden dat van de veertig bedrijven slechts een deel daadwerkelijk over gaat tot het (laten) uitvoeren van de geadviseerde geluidsisolerende voorzieningen. Ingeschat wordt dat het eventuele subsidiebedrag tussen de 25 en 50% van de kosten moet dekken wil een significant aantal ondernemers bereid zijn te investeren. De aanname is dat twintig bedrijven zullen overgaan tot uitvoering van geluidsisolatie. Op basis van deze aannames is voor een subsidieregeling een bedrag nodig van €1.665.000 (voor de opbouw van dit bedrag, zie pagina 25 van het, als bijlage bij deze brief gevoegde, rapport van Het Geluidburo).

Hierbij zijn de kosten die de gemeente zelf maakt niet mee gerekend, zoals de inzet van ambtenaren voor coördinatie en controle van het project. Ook mogelijke kosten voor architecten, constructeurs e.d. zijn niet meegerekend.

Uitgaanskernen

Geconcludeerd kan worden dat het in de uitgaanskernen Grote Markt en Plein veelal gaat om oude bestaande panden waarbij de horecagelegenheid in de dichte nabijheid van woningen is gelegen.

In die gevallen zullen investeringskosten voor het treffen van geluidswerende voorzieningen vaak relatief hoog zijn en het toelaatbaar muziekgeluidsniveau uiteindelijk nog niet afdoende om livemuziek binnen de geluidnormen mogelijk te maken.

In de uitgaanskernen Spui en Buitenhof zullen vanwege de aanwezigheid van minder woningen en grotere afstanden tot woningen meer mogelijkheden zijn voor het realiseren van horecagelegenheden waar livemuziek mogelijk is.

Uitgaanskern Scheveningen Bad is te omvangrijk en divers (in het kader van de eerste verkenning) om een eenduidige inschatting te maken van de meest voorkomende situaties.

Isolatie van woningen rondom horecazaken

Bij de verkenning naar isolatie van woningen rondom horecazaken is gebruik gemaakt van informatie uit het verkennend onderzoek van Het Geluidburo en van praktijkervaringen o.a. bij isolatie van woningen vanwege verkeersgeluid.

Bij woningen wordt onderscheid gemaakt tussen woningen die direct grenzen aan een horecazaak (erboven of ernaast) en woningen in de directe omgeving van een horecazaak. In deze eerste verkenning wordt om te beginnen alleen uitgegaan van woningen rondom de uitgaanskernen.

Woningen die direct grenzen aan een horecavoorziening

Voor woningen die direct grenzen aan een horecavoorziening, ernaast of erboven gelden andere isolatie-eisen. Als uitgangspunt is de informatie uit het onderzoek van het Geluidburo genomen. De kosten van isolatie worden geschat op zo'n €50.000 per woning.

Er moet rekening gehouden worden met situaties waarbij aanpassingen aan wanden, vloer of iets dergelijks, leidt tot verlies van zaken die daaraan hecht verbonden zijn. Wandtegels, vaste kasten elektra, enzovoorts. Hiervoor is een bedrag aangenomen van €4.000 per woning.

Tenslotte zijn er advieskosten. Als dit beperken wordt tot het terrein van de bouwkunde, worden de advieskosten per woning geschat vanaf €7.500 tot €30.000. Dit is sterk afhankelijk van de situatie.

Op dit moment wordt uitgegaan van gemiddeld €20.000.

De totale kosten, inclusief bijkomende kosten, zijn dan rond de €80.000 per woning.

Hierin is geen rekening gehouden met een mogelijke relatie met subsidieregelingen voor verduurzaming van woningen. Ook de relatie tussen het isoleren voor geluid en de positieve effecten daarvan voor energiebesparing zijn hierin nog niet meegenomen.

Berekeningen:

Woningen aan-/inpandig aan horecazaak

Kosten isolatie per woning	€ 50.000	
Aanpassingen wanden e.d.	€ 4.000	
Advieskosten	€ 20.000	
<u>Totaal per woning</u>	€ 74.000	
Schatting 10 woningen		€ 740.000

Woningen in de omgeving van een horecazaak

Kosten isolatie per woning	€25.000	
50 per uitgaanskern binnenstad, 200 totaal		€5.000.000

Woningen Scheveningen boulevard

Kosten isolatie per woning	€13.000	
200 woningen, totaal		€2.600.000

Alle cijfers en bedragen zijn gebaseerd op inschattingen en aannames.
Alle bedragen zijn exclusief BTW.

Woningen in de omgeving van de uitgaanskernen

Naar verwachting dat er gemiddeld per woning in de omgeving van de uitgaanskernen rekening gehouden worden met een bedrag voor isolatie van €25.000 per woning, excl. BTW. Voor wat betreft de uitgaanskernen in de binnenstad (Grote Markt, Plein, deel Spui en Buitenhof) is voor deze berekening uitgegaan van vijftig woningen per uitgaanskernen.

De uitgaanskern Scheveningen (boulevard) omvat naar schatting 200 woningen. De kosten voor isolatie liggen lager omdat het met name in de flats, gaat om veelal dezelfde type woningen. De kosten worden per woning geschat op € 13.000.

Het totaalbedrag aan isolatie voor woningen in de omgeving van de uitgaanskernen wordt dus ingeschat op €8,340 miljoen. Een mogelijke subsidieregeling zou bijvoorbeeld 50% van de kosten kunnen bedragen. Deze maatregel is alleen effectief als alle eigenaren van de woningen meedoen en hun woning willen isoleren. Indien enkele eigenaren besluiten niet mee te doen, dan blijft de mogelijkheid om geluidsruimte te creëren voor de nabij gelegen horeca niet haalbaar.

Mogelijke subsidieregelingen

Voor een exacte berekening van alle kosten voor isolatie van horecazaken en omliggende woningen zou een uitgebreid onderzoek per pand nodig zijn. Er is voor gekozen om eerst een verkenning aan de raad voor te leggen. Daarmee is een eerste inzicht in de mogelijke kosten van een eerste subsidieregeling.

Op basis van bovengenoemde informatie zijn de kosten voor de mogelijke subsidieregelingen.

40 horecazaken, subsidie 25 a 50%	€1.665.000
200 woningen rondom uitgaanskernen, subsidie stel: 50%	€4.170.000

In totaal zouden de kosten van deze subsidieregelingen dan nagenoeg €6 miljoen bedragen.

Daarvoor bestaat momenteel geen ruimte in de gemeentebegroting.

3. Verkenning systeem van zelfcontrole aan de hand van een monitoringsysteem

Tijdens de eerder genoemde werkbijeenkomst is vanuit de Koninklijke Horeca Nederland (KHN) afdeling Den Haag een aantal voorstellen gedaan. Een daarvan was het opzetten van de mogelijkheid voor 'zelfcontrole' aan de hand van een monitoringsysteem vergelijkbaar met het Stadhuisplein in Rotterdam. Dit wordt samen met de KHN afdeling Den Haag nader onderzocht voor de Grote Markt. Er is een eerste verkenning gedaan naar de mogelijkheden voor zo'n systeem en naar de specifieke kenmerken van het gebied. KHN is hierbij betrokken en wordt hierover geïnformeerd. Uit deze verkenning is naar voren gekomen dat de situatie in het gebied rond de Grote Markt niet één op één vergelijkbaar is met het gebied Stadhuisplein in Rotterdam, onder

andere door de aanwezigheid van meerdere in- en of aanpandige woningen op en rond de Grote Markt. Wat dit betekent voor een monitoringsysteem zal worden meegenomen in de formulering van de aanbestedingseisen, waarvoor aan een extern bureau opdracht is gegeven. Als die eisen bekend zijn, kan er ook een gerichte schatting van de kosten worden gemaakt. Als er tussen alle betrokken partijen overeenstemming is over de verdeling van de kosten kan er al dan niet worden overgaan tot de aanbesteding van monitoringsysteem.

Met vriendelijke groet,
Tom de Bruijn en Karsten Klein